

Sygn. akt IV CSK 8/05

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 maja 2006 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Mirosława Wysocka (przewodniczący)

SSN Marian Kocon (sprawozdawca)

SSN Kazimierz Zawada

Protokolant Izabela Czapowska

w sprawie z powództwa Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego
[...]

przeciwko Narodowemu Funduszowi Zdrowia oraz Skarbowi Państwa - Radzie
Ministrów i Ministrowi Skarbu Państwa

o zapłatę,

po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej

w dniu 18 maja 2006 r.,

skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 3 marca 2005 r.,

**oddala skargę kasacyjną, odstępuje od obciążenia powoda
kosztami postępowania kasacyjnego.**

Uzasadnienie

Sąd Apelacyjny oddalił apelację powodowego Samodzielnego Publicznego Szpitala Wojewódzkiego w S. od wyroku Sądu Okręgowego w B., którym oddalono żądanie powoda zasądzenia od pozwanych Narodowego Funduszu Zdrowia i Skarbu Państwa – Rady Ministrów kwoty 2035355,14 zł z tym, że spełnienie świadczenia przez jednego z nich zwalnia drugiego; ponadto od pierwszego z pozwanych kwoty 1428856,22 zł, a od drugiego kwoty 11948086,26 zł. Sąd Apelacyjny stwierdził, że powodowy Szpital nie udowodnił wyższej ilości usług zdrowotnych wykonanych na rzecz osób ubezpieczonych w warunkach określonych w art.7 ustawy z dnia 30 sierpnia 1991 r. o zakładach opieki zdrowotnej (DZ. U. Nr 91, poz. 408, ze zm. - dalej: o z.o.z.) od ilości określonych w umowach zawartych z pozwanym Funduszem, a także usług zdrowotnych na rzecz osób nieubezpieczonych w Narodowym Funduszu Zdrowia. Sąd Apelacyjny ponadto uznał, że żadna norma prawna nie nałożyła na pozwany Fundusz obowiązku zwrotu kosztów poniesionych przez powodowy Szpital w związku z wejściem w życie art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 ze zm. – dalej: „ustawa z dnia 16 grudnia 1994 r.”), wprowadzonego ustawą z dnia 22 grudnia 2000 r. o zmianie ustawy o negocjacyjnym systemie kształtowania przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw i ustawy o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2001 r. Nr 5, poz. 45 – dalej: „ustawa 203”). Jednocześnie wykluczył możliwość posłużenia się art. 357¹ k.c. dla skonstruowania roszczenia powoda wobec pozwanego Narodowego Funduszu Zdrowia. Ponadto Sąd Apelacyjny uznał, że brak podstaw do przypisania Skarbowi Państwa odpowiedzialności na podstawie art. 417 k.c. z tytułu tzw. „zaniechania legislacyjnego”.

Skarga kasacyjna powoda - oparta na obu podstawach z art. 398³ k.p.c. - zawiera zarzut naruszenia art. 3, 228, 230, 232 i art. 382 k.p.c., oraz art. 357¹, 361§2, 388§1 w zw. z art. 487§2, art. 417§1, 752 i art. 753§2 k.c., ponadto art. 2,

7, 68, 77 ust. 1, art. 146 ust.2 i ust. 4 pkt. 1 Konstytucji RP, a także art. 1 ust. 1 art. 7, 20 ust. 1 i art. 35b ust.1,2 o z.o.z. i zmierza do uchylenia zaskarżonego wyroku oraz przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Należy podkreślić, że wskutek nowelizacji k.p.c. dokonanej ustawą z dnia 22 grudnia 2004 r. (Dz. U. z 2005r., Nr 13, poz. 98) wyłączono możliwość oparcia kasacji na zarzutach dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów (art. 398³ § 3 k.p.c.). W ten sposób doszło do ścisłego zharmonizowania podstaw kasacyjnych z charakterem postępowania kasacyjnego i zakresem rozpoznania skargi, oznaczonym w art. 398¹³ § 2 k.p.c., a także do jednoznacznego określenia funkcji Sądu Najwyższego jako sądu prawa, sprawującego nadzór nad działalnością sądów powszechnych w zakresie orzekania (art. 183 ust. 1 Konstytucji).

Z treści i kompozycji art. 398³ k.p.c. wynika, że jakkolwiek generalnie dopuszczalne jest - jak dotychczas - oparcie skargi kasacyjnej na podstawie naruszenia przepisów postępowania, to jednak z wyłączeniem zarzutów dotyczących ustalenia faktów lub oceny dowodów, choćby naruszenie odnośnych przepisów mogło mieć istotny wpływ na wynik sprawy. Inaczej mówiąc, niedopuszczalne jest oparcie kasacji na podstawie, którą wypełniają takie właśnie zarzuty (verba legis: "podstawą skargi nie mogą być..."). W tej sytuacji zarzuty skargi kasacyjnej dotyczące ustalenia faktów bądź oceny dowodów, niewskazujące na inne naruszenia prawa, podlegały pominięciu jako nieoparte na ustawowej podstawie.

Z punktu widzenia drugiej podstawy kasacyjnej podniesiony zarzut zaniechania przeprowadzenia dowodu z opinii biegłego nie ma cech pogwałcenia istotnych przepisów postępowania już tylko z tej przyczyny, że skarżący nie wykazał, dlaczego pominięcie tego dowodu wpłynęło stanowczo na wynik sprawy. Na marginesie, zaniechanie przeprowadzenia przez sąd pierwszej instancji dowodu z opinii biegłego nie prowadzi do naruszenia przez sąd drugiej instancji wskazanych w skardze kasacyjnej przepisów procedury.

Bezzasadny okazał się zarzut naruszenia art. 357¹ § 1 k.c. w odniesieniu do umów o udzielanie ubezpieczonym świadczeń zdrowotnych obejmujących rok 2001. Klauzula *rebus sic stantibus* jest instytucją o charakterze wyjątkowym. Obok wystąpienia nadzwyczajnych zmian, które muszą powodować określone skutki, wymaga ona, aby strony przy zawarciu umowy nie przewidywały tych skutków, tj. nadmiernych trudności w spełnieniu świadczenia lub rażącej straty w wyniku spełnienia świadczenia. Wymaganie to jest zrozumiałe, gdyby bowiem strony przewidywały wspomniane skutki, zmianę okoliczności trudno byłoby uznać za nadzwyczajną. Stwierdzenie nadzwyczajnej zmiany okoliczności wymaga porównania warunków, w jakich zawierano umowę z warunkami, w jakich przyszło ją wykonywać. Jeżeli strony zawierały umowę w anormalnych warunkach, licząc na ustabilizowanie stosunków w czasie wykonywania umowy, a do oczekiwanego ustabilizowania stosunków nie doszło, nie można się powołać na art. 357¹ § 1 k.c.

Bezzasadny jest również zarzut naruszenia art. 417 k.c. Zagadnienie dotyczące podstawy prawnej do przypisania Narodowemu Funduszowi Zdrowia (poprzednio kasom chorych) obowiązku uczestniczenia w poniesieniu kosztów związanych z finansowymi konsekwencjami tzw. „ustawy 203” było przedmiotem rozstrzygnięcia składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego, który w uchwale z dnia 30 marca 2006 r., IIICZP 130/05 (dotychczas niepublikowana) stwierdził: „artykuł 4a ustawy z dnia 19 grudnia 1994 r. o negocjacyjnym kształtowaniu przyrostu przeciętnych wynagrodzeń u przedsiębiorców oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. z 1995 r. Nr 1, poz. 2 ze zm.) stanowi – w związku z art. 56 k.c. – podstawę roszczenia samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej w stosunku do kasy chorych (Narodowego Funduszu Zdrowia) o zwrot zwiększonego wynagrodzenia pracowników, jeżeli zakład ten, mimo prawidłowego gospodarowania środkami uzyskanymi na podstawie umowy o udzielenie świadczeń zdrowotnych, nie mógł tych kosztów pokryć w całości lub w części”. Z obszernej argumentacji wynika, że włączenie obciążenia powstałego na podstawie art. 4a w treść stosunku zobowiązaniowego o udzielenie świadczeń zdrowotnych prowadziło do istotnej modyfikacji, a w istocie do rozszerzenia zobowiązania do finansowania tych świadczeń. Oznacza to, że zakład opieki zdrowotnej mógł domagać się renegocjacji umowy, tak by w uzasadnionym

rozmiarze uwzględniała ona koszt zwiększonych wypłat z tytułu wynagrodzeń, a w wypadku odmowy renegocjacji mógł domagać się zwrotu – w analogicznym zakresie – spełnionych z tego tytułu świadczeń. Zobowiązanie powinno być bowiem wykonane zgodnie z jego treścią oraz w sposób odpowiadający kryteriom wynikającym z zasad współżycia społecznego i celu społeczno-gospodarczego (art. 354 § 1 k.c.).

Stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w uchwale, i aprobowane przez Sąd Najwyższy rozpoznający skargę kasacyjną, co do znaczenia art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. i jego skutków w odniesieniu do stosunku zobowiązaniowego łączącego strony, prowadzi do wniosku, że nie można przypisać pozwanemu Skarbowi Państwa – Radzie Ministrów deliktu konstytucyjnego w postaci tzw. „zaniechania legislacyjnego”.

Wskazać na koniec trzeba, że wobec braku zarzutu naruszenia art. 4a ustawy z dnia 16 grudnia 1994 r. usuwa się spod oceny Sądu Najwyższego prawidłowość oddalenia roszczenia powoda w stosunku do Narodowego Funduszu Zdrowia o zwrot zwiększonego wynagrodzenia pracowników.

Z tych przyczyn orzeczono, jak w wyroku.